



Naam:

Voordat je begint met deze speurtocht kan je op school naar deze website:

www.bigmoves.nl/joodsamsterdam. Op deze website kan je eerst wat lezen over de geschiedenis van de Joodse bevolking van Amsterdam en over gebouwen die we onderweg zien. Daar gaan een paar vragen over. Een deel van de vragen kan je van te voren beantwoorden, ná de speurtocht kan je de vragen waar je geen antwoord op kon vinden ook nog via de website opzoeken. Je kunt ook direct de speurtocht gaan lopen en later de vragen beantwoorden.

1. Er kwamen in Amsterdam Joden worden. De eerste groep kwam na 1492 en de tweede groep rond 1630.

Hoe wordt de eerste groep genoemd?

Hoe wordt de tweede groep genoemd?

Waarom kwam de tweede groep naar ons land?

.....

2. Rond welk plein woonde de grootste groep van deze mensen (plein is buiten het gebied van de speurtocht)?

.....

3. Een taal die door de Joodse bevolking soms gesproken werd is het Jiddisch. Noem een paar woorden uit die taal die we nu nog in het Nederlands gebruiken.

4. Noem een paar gerechten die vanuit de Joodse keuken in de Nederlandse keuken terecht zijn gekomen.

.....

We gaan de school uit en we lopen langs de wijnhandel en steken de Utrechtsestraat over bij Oosterling. Daar kijken we naar links. Hier staat nu het gebouw van de Nederlandse Bank.

Vroeger stond hier Het Paleis voor Volksvlijt. Dat was een beroemd gebouw en is afgebrand.

5. Waarvoor werd dit paleis gebruikt?

- Wanneer de Koningin in de stad was sliep ze er.
- De regering gebruikte het voor gasten, vanwege de goede verbinding met de trams op het Frederiksplein.
- Het was een tentoonstellingsgebouw.

Er zijn nu plannen om dit gebouw te herbouwen. Via de website kan je hierover lezen.

6. Wie was een van de belangrijkste mensen die voor de bouw van het Paleis voor Volksvlijt heeft gezorgd?.....

We lopen door naar de Falckstraat. Bij de parkeerplaatsen steken we over. Ongeveer 20 meter voordat je bij de Reguliersgracht komt, heb je links een steeg met een hek ervoor.

7. In de oorlog was hier de ingang van de achterkant van een school. Wie maakten gebruik van deze ingang en waarom konden ze niet gewoon door de voordeur van de school?

We lopen door tot de Reguliersgracht en gaan linksaf. Bij de Weteringschans gaan we weer linksaf. We komen halverwege dit blok huizen bij Weteringschans 263 bij de school waar vraag 7 over ging.

8. Welke school is de opvolger van de Wilhelmina Catharinaschool?

We gaan naar de overkant van de Weteringschans. Kijk uit met oversteken hier. Daar gaan we rechts en de eerste naar links (Nicolaas Witsenstraat). De eerste straat rechts is de Den Texstraat.

9. Wat was vóór de oorlog bijzonder aan deze straat?

.....

We lopen terug en gaan over de Weteringschans langs de Nederlandse Bank naar de brug over de Amstel en we gaan de Sarphatistraat in. Bij het café op de hoek met de Amstel steken we over, en we gaan verder richting Weesperplein. Op nummer 47 zat in de oorlog de Lippman Rosenthalbank. Zoek de plaquette aan de muur die hieraan herinnert.

10. Welke bank zit er nu?

11. Waarvoor zorgde de Lippman Rosenthalbank in de oorlog?

.....

We lopen verder en bij het Weesperplein gaan we naar links. We steken niet over. Het laatste pand voor de volgende hoek heet de Diamantbeurs.

12. Wanneer werd de diamantbeurs gebouwd?

13. Waar werden vóór de bouw van deze beurs de diamanten verhandeld?

14. Wie maakt er nu gebruik van dit gebouw?

15. Noem een bouwstijl waarin dit gebouw gebouwd is.

.....

We gaan een heel klein stukje terug en de Voormalige Stadstimmertuin in. Deze straat lopen we helemaal uit. Aan de linkerkant zit het vroegere gebouw van scholengemeenschap "Maimonides".

14. Waar zit deze school nu?

De school aan de rechterkant werd in de oorlog gebruikt als Joods Lyceum.

15. Wie was een bekende leerling op deze school?

We lopen onder het poortje door en we gaan rechtsaf richting Carré. We lopen langs Carré tot de Magere Brug.

Ga rechtsaf de Nieuwe Kerkstraat in. Loop door tot het pand op nummer 127. Er staat nu op dat dit een limonadefabriek is.

15a. Waarvoor werd dit huis oorspronkelijk gebouwd?

15b. Waar hoorde dit pand bij en waar was de ingang van dat gebouw?

We lopen door naar het huis op nummer 149. Dit huis heeft een rond raam.

15c. Waarvoor wordt dit huis gebruikt?

Kijk eens goed naar de deurpost. Zit er ook iets aan de deurpost dat op deze



foto lijkt?

15d. Waarvoor is dat?

We lopen aan deze kant van de straat terug naar nummer 141. Hier zit nu een loodgieter, maar voor de oorlog was dit een Portugees Israëlitische godsdienstschool. Van 1941 - 1943 werd dit gebouw weer gebruikt als school.

15e. Van wie moest dit?

15f. Wat hebben de kinderen en leerkrachten in dit gebouw achtergelaten?

We gaan verder en we steken de Weesperstraat over. Aan de overkant gaan we naar links en op de hoek naar rechts de Nieuwe Keizersgracht op. Op nummer 58 zit een bijzonder pand. In de oorlog werd dit gebruikt door de Joodse Raad.

15g. Door wie is dit pand gebouwd?

We lopen door tot de Amstel en we gaan rechtsaf. We gaan rechtdoor tot we bij het Waterlooplein komen. We steken niet over.

16. Wat kun je vertellen over de mensen die vroeger op dit plein woonden?

.....
.....
.....

We gaan linksaf de Blauwbrug over. Aan de overkant gaan we weer linksaf, en we lopen over te trottoir terug langs de Amstel. We komen langs de Herengracht.

17. Wat kan je vertellen over de Joodse mensen die vroeger op dit stuk van de gracht woonden?

.....
.....

Bij de Keizersgracht aangekomen woonde op 763 Eduard Veterman.

17b. Wat maakte hij in de 2^e wereldoorlog?

We lopen door tot we bij de Magere Brug komen. We lopen op de stoep langs de Amstel verder. Wanneer we langs de Prinsengracht komen, heb je bijna bij de hoek nummer 876.

18. Wat werd er in de oorlog vanuit dit pand georganiseerd?

.....
.....

We lopen door tot we bij onze school komen. Blijf als groep goed bij elkaar.

Je bent nu aan het einde van de speurtocht. Op school kan je op de computers met de website www.bigmoves.nl/joodsamsterdam antwoorden vinden op de vragen die je niet wist. Verder kun je op de website veel informatie vinden over gebouwen in deze buurt, de geschiedenis en het Joodse leven Ik hoop dat je de speurtocht leuk vond, en dat je iets geleerd hebt van onze buurt. Je kunt de website ook gebruiken om een werkstuk te maken of om iets wat je bent gevonden en wat je interessant vindt uit te breiden. Mooie presentaties kan je opsturen naar joodsamsterdam@bigmoves.nl; en bijzondere inzendingen neem ik op in de website.

© Rob Snijders, maart 2007